

Til borgmestrene i kommuner med statsgaranti i budgetåret 2024:

Søren Smalbro, Hjørring Kommune.
Anders Wolf Andresen, Hvidovre Kommune.
Frank Jensen, Fanø Kommune.
Peter Hansted, Ærø Kommune.
Kirsten Jensen, Hillerød Kommune.
Kenneth Gøtterup, Dragør Kommune.
Jørgen Popp Petersen, Tønder Kommune.
Tobias Birch Johansen, Læsø Kommune.
Birgit S. Hansen, Frederikshavn Kommune.
Erik Flyvholm, Lemvig Kommune.
Bent Hansen, Gribskov Kommune.
Michael Stegger Jensen, Syddjurs Kommune.
Thomas Lykke Pedersen, Fredensborg Kommune.
Kasper Damsgaard, Glostrup Kommune.
Tonni Hansen, Langeland Kommune.
Marcel Meijer, Samsø Kommune.

Dato: 06-11-2024

Svar på henvendelse om dispensation til at overgå til selvbudgettering for 2024

Kære borgmestre

I har ved henvendelse af 11. september 2024 ansøgt om at få mulighed for at foretage et omvalg fra budgettering med et statsgaranteret grundlag til et selvbudgetteret grundlag for 2024.

Det begrundes i med, at valget af statsgaranti var baseret på et ønske om budgetsikkerhed på indtægtssiden. I skriver konkret, at kommunerne efter jeres opfattelse har som deres væsentligste opgave at sikre stabil drift uden at skulle basere denne på en vanskelig forudsigelig udvikling i den samlede samfundsøkonomi. I fremhæver, at budgetsikkerheden ved at budgettere med et statsgaranteret udskrivningsgrundlag er blevet forvandlet til usikkerhed.

Kommuners mulighed for ved budgetlægningen at vælge statsgaranti for indkomstskat og tilskud- og udligningssystemet har gennem en lang årrække skabt budgetsikkerhed og tryghed i kommunerne for det økonomiske grundlag for opgaveløsningen.

Muligheden for at selvbudgettere har haft det formål at give vækstkommuner mulighed for at lægge en forventet vækst ind i grundlaget for budgetlægningen mod, at kommunen bærer risikoen herved. Når bloktilskuddet til kommunerne fastsættes, følger det et generelt princip om, at kommunernes samlede indtægter og udgifter skal være i balance. Det gælder også nettogevinsterne fra selvbudgettering. Dermed kan de selvbudgetterende kommuners valg have konsekvenser for både kommunerne selv og for de øvrige kommuner. Det har fungeret, når selvbudgetteringen blev valgt af et fåtal af kommuner. I perioden 2009-2023 har gennemsnitligt syv kommuner årligt valgt at selvbudgettere.

I budgettet for 2024, og nu også i budgettet for 2025, er det næsten alle kommuner, som har valgt at selvbudgettere. Det giver usikkerhed for alle kommuner. Også for de kommuner, der har valgt at budgettere med statsgarantien, da de afledte effekter for alle kommuner af efterreguleringen for den faktiske udvikling i 2027 og 2028 på nuværende tidspunkt er forbundet med betydelig usikkerhed.

Der er således opstået en situation, hvor valget af selvbudgettering giver anledning til en væsentlig usikkerhed omkring kommunernes økonomiske forudsætninger for at levere service til borgerne. Statsgarantien er dermed stik imod hensigten ikke længere et sikkert valg.

Regeringen finder det uholdbart, at statsgarantien ikke længere er et sikkert valg, der kan skabe budgetsikkerhed og tryghed om kommunens økonomiske forudsætninger for opgaveløsningen.

Regeringen har også noteret sig, at flere kommuner giver udtryk for, at de oplever at være pressede til at påtage sig en unødigt økonomisk risiko ved at vælge selvbudgettering, for at undgå et muligt fremtidigt tab. Dette understreges af de mange kommuner, der har valgt at selvbudgettere med de statsgaranterede skøn.

Der er behov for at genetablere stabilitet og forudsigelighed om kommunernes økonomiske forudsætninger. Regeringen vil derfor søge Folketingets tilslutning til, at selvbudgetteringsordningen afskaffes med virkning fra næste budgetlægning.

Regeringen vil i forlængelse heraf samtidig søge Folketingets tilslutning til, at kommuner, der har valgt statsgaranti for 2024, får mulighed for inden årets udgang at vælge om til selvbudgettering med det grundlag, der lå til grund for statsgarantien. Ministeriet vil i forlængelse heraf særskilt meddele om proces og vilkår herfor.

Forslag til ændring af lov om kommunal indkomstskat og lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner er sendt i høring d.d. med henblik på fremsættelse i anden halvdel af november 2024.

Muligheden for selvbudgettering har særligt betydning for vækstkommuner, og Finansieringsudvalget under Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil derfor få til opgave at se på vilkårene for kommuner med vækst som led i sit kommende arbejde.

Regeringen vil endvidere invitere KL til dialog om lovforslaget, herunder udfordringer og løsninger for vækstkommuner på den korte bane.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde